

Dynamiske effekter af skatter og offentlige udgifter

John Smidt

Nationaløkonomisk Forenings konference

Koldingfjord den 12.-13. januar 2018

Dynamiske effekter af skatter og offentlige udgifter

- Dynamiske effekter har fokus på udbudssiden
 - Arbejdsudbud og produktivitet – og tilbagespillet på de offentlige finanser
- Oplagt at skatter såvel som udgifter kan have ”dynamiske” effekter
 - Ikke a priori grund til at tro, at de er stærkest på indtægtssiden
 - Offentlige projekter kan ideelt finansieres, så arbejdsudbuddet ikke forvrides
 - ”Gevinstneutraliserende” beskatning, ikke nødvendigvis lumpsum
- Men dynamiske effekter er ikke formålet
 - Korrektion af markeds- og politikfejl
 - Fordeling af de samfundsøkonomiske konsekvenser

Dynamiske effekter af skatter

- Teorien er relativt veludviklet og -forstået
 - Skatteændringer virker via disponibel realindkomst
 - Indkomst- og substitutionseffekter
 - Afvejning mellem fritid og forbrug => Deltagelses- og timebeslutning
 - Men også effekter på fx jobmobilitet, uddannelse, sort arbejde, migration osv.
- Et rimeligt empirisk grundlag...
 - Flere empiriske undersøgelser – og registergrundlag til fordelingsberegninger
 - **Men** kun et begrænset antal undersøgelser i DK
 - Kan resultater generaliseres og holder de stadig – eller gælder de kun "lokalt"?
 - Heterogenitet i effekterne – indkomst, køn, alder, uddannelse, etnicitet ...
 - Kort- vs. langsigteffekter – og tilpasningshastighed
 - Effekter på jobmobilitet, uddannelse, migration, skattesnyd osv.
 - Ændrede omstændigheder (internationalisering, skattestruktur, kontrolindsats mv.)

Dynamiske effekter af offentlige udgifter

- Offentlige udgifter kan til en vis grad sammenlignes med skatter
 - Tilskud \approx (negative) punktafgifter: Indkomst- og substitutionseffekter
 - Indkomstafhængige tilskud: Sammensat marginalsat
- Men det er mere involveret end som så...
 - Kan have direkte nytteeffekter (påvirke afvejning mellem fritid og arbejde)
 - Kan påvirke meget andet end arbejdsudbud mv. – og stor heterogenitet
 - Ikke altid oplagt, hvad alternativet er: Ingenting eller privat udbud
 - Kan også indgå i og påvirke virksomheders produktionsfunktion
- Væsentlige udfordringer
 - Empiriske grundlag er svagt, både for ”dynamiske effekter” og andre effekter...
 - Effekterne vil oplagt variere mellem forskellige typer af ”G”
 - Der er grund til at forvente aftagende marginalnytte. Husk: Effektstudier er typisk *marginale!*
 - Sammenhæng fra udgift til adfærdsændring består af flere usikre trin:
 - Offentlige udgifter => Konkret service => Nytteeffekt => Dynamisk effekt?

Hvor efterlader det os?

- Nuværende praksis har problemer
 - Fuldt skattefinansierede offentlige udgifter sænker ikke altid arbejdsudbuddet
 - Nogle offentlige udgifter kan forstærke den negative effekt af højere skatter
 - Effekt afhænger af den konkrete skat og udgift
 - Særlig udfordring ved "råderumsfinansiering"...
- Generelle regler er derfor vanskelige ☹
 - Men behov for større omhyggelighed, når lavere skatter finansieres af lavere udgifter
 - Præsenter beregning uden dynamiske effekter af skatter
 - Præsenter beregning med en "gennemsnitlig" dynamisk effekt af off. udgifter
- Behov for mere viden
 - Særligt om effekter af (forskellige typer af) offentlige udgifter
 - Om "dynamiske effekter" og fordelingseffekter
 - Men nok så væsentligt om andre relevante effekter